

1. Πλάτων, *Πρωταγόρας*, 322a – 322d

Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής – πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική – ἐζήτουν δὲ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάθιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἴεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὥς αἱ τέχναι νενέμνεται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμνεται δὲ ᾧδε· εἷς ἔχων ἱατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἥ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θὲς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως».

2. Αριστοτέλους, *Πολιτικά*, 1, 12, 1253a 29-39

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: τὴν πόλιν]· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος.

Ὡσπερ γὰρ καὶ τελευθεῖς βέλτιστον τῶν ζώων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλη· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὄπλη ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τὰναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χείριστον.

Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

A1. α. Δίπλα σε καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε Σ, αν εἶναι σωστή, ἢ Λ, αν εἶναι λανθασμένη, με βάση το ἀρχαῖο κείμενο. (μονάδες 5)

β. Για καθεμία ἀπὸ τις παραπάνω ἀπαντήσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το κομμάτι του ἀρχαίου κειμένου που τὴν ἐπιβεβαιώνει. (μονάδες 5)

α. Οἱ τεχνικὲς γνώσεις προσέφεραν ὄπλη στον ἄνθρωπο για να ἀντιμετωπίσει τὰ θηρία. ☐

β. Οἱ ἄνθρωποι ἐκτίζουν πόλεις καὶ προτοῦ να τοὺς δοθεῖ ἡ πολιτικὴ ἀρετή. ☐

γ. Ἡ ἱατρικὴ ἀνήκει στὶς τεχνικὲς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου. ☐

δ. Ο ἄνθρωπος εἶναι ἱκανὸς για πολλοπλησία κακὰ λόγῳ τῶν φυσικῶν τοῦ ἐφοδίων. ☐

ε. Ἡ ἀρετὴ μπορεῖ να ἐλέγξει τὶς ἐρωτικὲς ἀπολαύσεις τοῦ ἀνθρώπου. ☐

Μονάδες 10

B1. Να προσδιορίσετε τὴ σημασία τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς δίκης. Γιατί ἀποτελοῦν συνεκτικούς δεσμούς φιλίας; Να λάβετε ὑπόψη σας καὶ τὸ κείμενο τοῦ Αριστοτέλη.

Μονάδες 10